

Téma 6.:

- **“Objev” antiky
a studia humanitatis**
 - Texty klasiků (hlavně řeckých)
znovu k dispozici
 - Reakce na zkosnatělost tradičních
univerzit (jejich scholastiku a
metodu disputací)
 - Staré je v této době vlastně moderní

Dobrodružství rukopisů

- “*Fortuna quaedam fuit cum sua tum maxime nostrum, ut quum essemus Constantiae ociosi...*” (Cecchi, 77)
- “Zatímco jsem v Kostnici neměl nic na práci, šťastnou náhodou jsem zatoužil navštívit místo (...) Nedaleko, asi na 20 mil, se totiž nachází klášter sv. Havla. A tam jsme se vydali rozptýlit se a prohlédnout si knihy, ...”

... to je filologie

- “... jichž se tam prý nachází velké množství. A vskutku mezi spoustou kodexů, jež by trvalo dlouho vyjmenovat, jsme našli zdravého a nepoškozeného Quintiliána, ačkoli plného plísně a prachu. Tyto knihy totiž neuchovávali v knihovně, jak by vyžadovala jejich důstojnost, nýbrž ve smutném a temném žaláři, ve sklepení jakési věže, do níž by nikdo neuvrhnul ani odsouzenec na smrt...”

– Dopis Poggia (di Guccio) Braccioliniho o událostech z léta 1416

Poggio Bracciolini Kostnice 1416

- KURIOZITA: byl v Kostnici jako papežský písař/spisovatel na koncilu (na tom Husově a Jeronýmově)
 - Byl přítomen obhajovací řeči Jeronýma Pražského a dokonce o ní poreferoval v jiném slavném dopise
 - Humanisté opovrhovali jak klerikálním dogmatismem tak fanatismem reformátorů (Procacci, 91)

3 cesty vstupu řeckého vlivu:

- Manuel Crisoloro a jeho škola (...1396-...)
- Ferrarsko-Florentský koncil za spojení církví (1438-1443) a jeho byzantští účastníci
 - Georgios Gemistos Plethon > dosud v úplnosti neznámé rukopisy Platóna
- Pád Konstantinopole (1453) (Cechi, 51)
 - Tj. postup Turků > pád Konstatninopole
 - Pro mnohé odborníky začátek NOVOVĚKU
 - tj. nikoli objevení Ameriky

Dědictví Petrarky a mýtus antiky

- ZÁROVEŇ důležité podhoubí zájmu již od Petrarky (Cecchi, 71)
 - Bez něj by “řeckofilie” byla jen pro učence
 - Řecké inspirace měly i politické a ekonomické očekávání > Florencie se doslova ztotožnila s Aténami
- Vliv řecké kultury spojen se znovunalezením latinské kultury v Itálii

Filologie = politická moc

- Napojení nového studia na ekonomiku a politiku
 - 1440 Lorenzo Valla analyzuje tzv. Konstatninovu donaci jako podvrh
 - Středověký dokument, jenž legitimizoval světskou vládu církve nad Itálií
 - Valla prokázal HISTORICKÝMI a TEXTOLOGICKÝMI argumenty

... o peníze jde až na prvním místě

- Změna v ekonomicko-politických vztazích
 - V Itálii velká poptávka po kvalifikovaném personálu, neboť rozvoj komun, ale i rozvoj vládnoucích dvorů se sbory skutečných úředníků
 - Univerzity, ač se množily, nestačily
 - Jejich zaměření na scholastický a aristotelský encyklopedismus nestačilo době
 - Vznikají “akademie” (Procacci, 86-)

akademie

- Soukromé školy či kroužky přátel u dvorů či v sídlech učenců
 - Podle sokratovského vzoru vládl přímější, užší vztah mezi učitelem a žákem
 - Nejslavnější vznikly ve Ferrare, v Mantově, v Miláně, v Pavii, Boloni, Vincenze, v Neapoli a později také všechny zastiňující Florentská akademie

WIKIPEDIA
La enciclopedia libre

La Villa di Careggi, prima sede dell'Accademia

WIKIPEDIA
La enciclopedia libre

Loggia della Villa medicea di Careggi

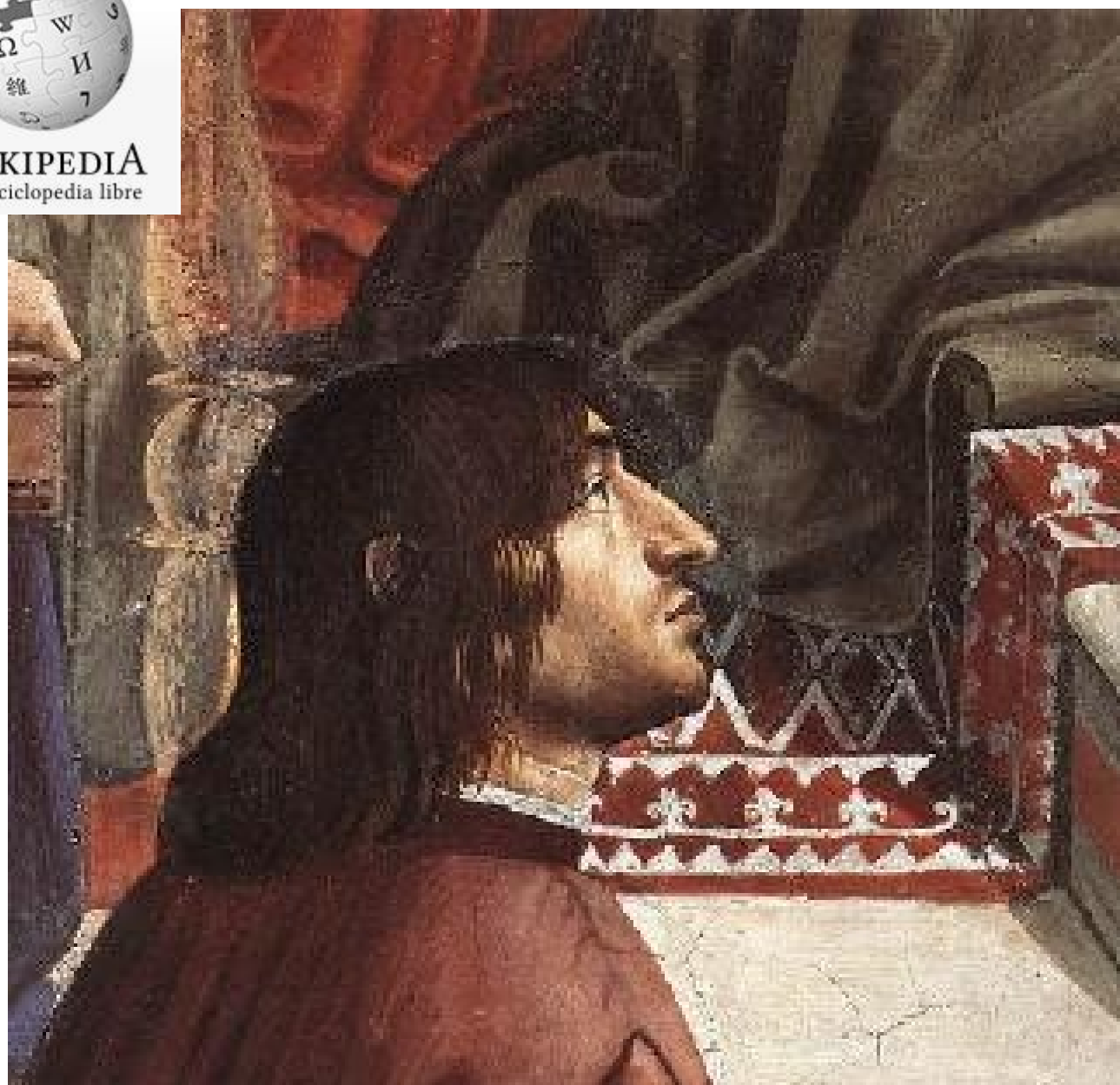

Florentská akademie

- Založena 1459 Cosimem dei Medici, který pověřil jejím vytvořením Marsilia Ficina (1433-1499)
 - Ficino přeložil Platóna, ale také Plotina a další neoplatoniky
 - Akademie se tak stala centrem výkladu Platóna v duchu neoplatonismu

WIKIPEDIA
La enciclopedia libre

Angelo Poliziano (1454-1494)

- Chráněncem Medicejských a hlavně Lorenza il Magnifika
- Básník a humanista
 - Ale především výjimečný grekista (dodnes se citují jeho textologické komentáře k vydání řeckých děl)
 - Již v 17 letech chtěl upozornit na svou výjimečnou znalost řečtiny a přeložil část Iliady z řečtiny do latiny

Kde studovat?

- CECCHI – SAPEGNO, *Storia della Letteratura Italiana*, sv. III, Garzanti, 1970 (1965).
- ALBORG, *Historia de la literatura española*, sv. I, Gredos, 1986 (1966).
- POIRON, Daniel, *Précis de littérature française du Moyen Age*, PUF, 1983.
- PROCACCI, Giuliano, *Dějiny Itálie*, NLN, 1997 (1968).

*Ústav romanistiky
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích*

kurz: Přehled vývoje románských literatur

rok: 2011/2012

přednáší: Josef Prokop

<http://uro.ff.jcu.cz>